

Individuální vzdělávací plán

Růžena Blažková

Individuální vzdělávací plán pro dítě s dyskalkulií vzniká na základě spolupráce učitele matematiky, psychologa nebo speciálního pedagoga z Pedagogicko psychologické poradny, vedení školy a rodičů. Je závazným materiálem pro dítě, rodiče i školu, avšak není dogmatem. V případě potřeby je možné jej upravit pro skutečné momentální potřeby dítěte. Jeho zpracování je náročné, neboť je třeba brát v úvahu:

- výsledek vyšetření v PPP – jaké problémy byly diagnostikovány, jaký typ dyskalkulie se u dítěte projevuje,
- úroveň jeho matematických vědomostí,
- zařazení do ročníku školní docházky,
- učivo matematiky v ročníku, který dítě navštěvuje,
- jeho skutečnou individualitu, neboť každé dítě potřebuje svůj vlastní plán,
- to, že je výsledkem cílevědomé práce na základě provedené analýzy a slouží jako východisko práce s dítětem,
- jeho konkrétnost a použitelnost ve výuce, měl by být zbaven jakéhokoliv formálního přístupu.

Význam IVP pro dítě:

- má motivační hodnotu, neboť může dát dítěti jistotu, že je snaha mu pomoci,
- dává dítěti pocit, že je subjektem vzdělávání, nikoliv jeho pasivním objektem – neboť IVP posiluje aktivitu dítěte, jeho zájem i odpovědnost,
- umožní dítěti pracovat podle jeho momentálních schopností, individuálním tempem, bez ohledu na obsah výuky matematiky příslušného ročníku a bez ohledu na srovnávání s ostatními spolužáky,
- nesnižuje výkon dítěte tím, že by vyhledával úlevy pro dítě, ale stanovuje optimální podmínky a úroveň, při kterých může dítě pracovat,
- je zpracován podle individuálních potřeb konkrétního dítěte.

Význam IVP pro učitele:

- pracuje s dítětem na úrovni, které je schopno,
- umožňuje realizaci individuální nebo individualizované výuky,
- dostává konkrétní zpětnou vazbu o úrovni matematických vědomostí dítěte,
- usnadňuje učiteli hodnocení dítěte,
- dává učiteli možnost upravovat plán výuky matematiky podle dosažených výsledků dítěte v matematice.

Význam IVP pro rodiče:

- mají možnost zapojit se do přípravy IVP,
- mají možnost spolupodílet se s dítětem na jeho plnění,
- mohou dítě i jeho problémy pochopit s fundovanou účastí,
- jsou spoluodpovědní za práci i výsledky dítěte,
- s odpovědností, založenou na znalostech problému, přistupují k dalším perspektivám dítěte.

Při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu se zaměřujeme na plnění určitých cílů:

Cíle krátkodobé

Stanovíme, které učivo matematiky by dítě mohlo zvládnout v nejbližší době a jaké výsledky asi můžeme očekávat. Jde také o aktivizaci dítěte a získání jeho zájmu o matematiku. Zaměříme se na rozvoj kompetencí, zejména na schopnost samostatně pracovat, vyhledávat informace, nebát se řešení problémů, schopnost pracovat s chybou jak hlediska jejího vyhledávání, tak z hlediska její nápravy. Hledáme vhodné metody práce v matematice i vhodné postupy řešení úloh, které dítě osloví a které mu napomohou učivo zvládnout.

Např. V 6. ročníku dítě nezvládá základní spoje násobení a dělení. Vhodně volenými hrami, na kterých se podílí samo dítě a vhodně zvoleným časovým rozvržením zvládnutí učiva (po malých krocích) zvládneme jednotlivé násobilky. Pokud se však přes veškerou snahu dítěte i učitele nepodaří některé spoje zvládnout, využijeme kompenzačních pomůcek.

Cíle dlouhodobé

Řešíme problém, které učivo se má dítě naučit v ročníku, který právě navštěvuje a zároveň, jak se vyrovnává s nezvládnutým učivem matematiky z předchozích ročníků. Je třeba rozhodnout, které učivo má dítě zvládnout v plném rozsahu (vzhledem k jeho potřebnosti v dalším učivu matematiky), s kterým učivem se může seznámit jen orientačně a které učivo je možné vynechat. V tomto smyslu se upraví vzdělávací program pro dítě s vývojovou poruchou učení.

Např. V tématu Procenta se řeší hlavně jednodušší aplikační úlohy, aby se ilustrovala potřebnost a užitečnost matematiky v praktickém životě.

Cíle vzdálené

Promýšlí se další zařazení dítěte po absolvování příslušného stupně školy – přechod z prvního stupně ZŠ na druhý stupeň, přechod ze základní školy na střední školu, eventuelně ze střední školy na vysokou školu a další zařazení v životě. Zde je třeba brát v úvahu:

- do jaké míry jsou vědomosti dítěte v rozporu s profilem absolventa příslušného stupně školy,
- zda a jak byly problémy v matematice kompenzovány,
- že dyskalkulie nemusí omezit dítě v jeho dalším profesním životě.

Např. Pokud má dítě problémy v oblasti operací s čísly na 1. stupni ZŠ, tak na vyšších stupních školní docházka je možné kompenzovat je s využitím kalkulátoru a dítě může být i v matematice úspěšné, neboť může mít rozumové schopnosti na vysoké úrovni a tedy může v matematice dosahovat výborných výsledků. Zde je však nutné rozlišovat dítě, které má dyskalkulické problémy a jinak vysokou úroveň rozumových schopností a dítě, u kterého jsou výsledky v matematice ovlivněny sníženou úrovní rozumových schopností (jeho výsledky jsou slabé ve všech vyučovacích předmětech).

Plán se zpracuje pro konkrétní dítě v konkrétním ročníku a jeho realizace je již v kompetenci učitele matematiky.

Ve výuce matematiky se dětem zpracovávají pracovní listy s úlohami v jemných metodických řadách tak, aby děti měly pocit, že učivo zvládají a přitom se v každé úloze naučily jeden nový jev.

Děti zpravidla potřebují okamžitou pomoc v případě, že si neví rady, jak dál. Je možné tuto situaci řešit buď realizací skupinové práce, nebo osobním asistentem, kterým může být jak učitel, tak spolužák.

K upevnování a opakování učiva se využívá nejrůznějších metod a forem práce (konstruktivistické přístupy při vyvozování učiva, didaktické hry, kreslení, práce se stavebnicemi apod.).

Ověřování výsledků práce dítěte by mělo být spojeno s pozitivním hodnocením i v případě, že dítě chybí – vždy nějakou práci vykonalo. Vhodné je zařazování autotestů, ve kterých má dítě možnost zjistit úspěšnost své práce bez ohledu na hodnocení učitelem. Má také možnost zjistit chybu i správné řešení.

Vždy je třeba zohlednit určité charakteristiky dítěte, které souvisejí s jeho pomalým tempem při práci, jeho rychlým zapomínáním již naučeného učiva, jeho citlivostí, obav z předmětu, z neúspěchu apod.

Podrobněji v obecné rovině:

Zelinková, O.: Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program. Praha: Portál 2001